

Nářečí českých strnadů

Projekt Nářečí českých strnadů vznikl v roce 2011 v rámci akce ČSO – Pták roku. Velká podpora a neutuchající nadšení dobrovolníků, kteří se do výzkumu zapojili, umožnily, aby projekt pokračoval i v následujících letech. Pro výzkum geografického rozložení ptačích dialektů je třeba získat velké množství dat. To by bylo jen těžko možné bez zapojení veřejnosti. Díky všem, kdo se do projektu zapojili, se Česko stalo v roce 2012 nejdětalněji prozkoumanou zemí v Evropě, a to v rekordním čase. Výzkum dialektů strnada obecného, a tedy i projekt Nářečí českých strnadů, však nekončí. Stále je třeba doplnit prázdná místa a detailněji prozkoumat oblasti, kde byly zjištěny dialektové zvláštnosti. Budeme proto velmi rádi, když se i v následujících letech do projektu zapojíte. Kromě výzkumu dialektů samotných tak můžete upozornit i na stále se snižující početnost běžných ptačích druhů zemědělské krajiny, mezi které strnad obecný patří.

Nářečí strnadů obecných

Zpěv strnada tvoří poměrně jednoduchá a velmi snadno zapamatovatelná melodie, která je někdy žertovně přepisována jako cynické „Kéz by si, sedláčku, chcíp“ či „Jak nám to sluníčko pěkně svítí.“ Samci ji běžně zpívají od února do srpna.

Strnadi však nezpívají všude stejně. Při důkladném poslechu, anebo po převedení do sonogramu, lze rozeznat řadu dialektů, které se od sebe odlišují na základě stavby koncové části zpěvu. Doposud bylo v průběhu projektu v Česku popsáno sedm běžných dialektů strnada obecného.

Jak postupovat? (viz také www.strnadi.cz)

- **Opatřete si vhodný přístroj**, s jehož pomocí budete v přírodě pořizovat digitální nahrávky. Vhodné jsou například některé mobilní telefony, většina digitálních kamer, některé digitální fotoaparáty a lepší diktafony.
- **Ověřte**, že vaše zařízení nahrává dostatečný rozsah frekvencí. Je potřeba, abyste nahráli bez výrazného zkreslení zvuky o frekvenci alespoň 8 kHz. Na adrese www.strnadi.cz/nahravaci_zarizeni zkuste nejdříve vyhledat svůj přístroj v průběžně aktualizovaném seznamu. Pokud jej nenajdete, můžete svůj přístroj otestovat podle návodu umístěného na stejné adrese.
- **Nahrajte v terénu zpěv strnada** obecného a poznamenejte si veškeré potřebné údaje. Postupovat můžete podle detailního návodu na www.strnadi.cz/jak_nahrat. Nahrávat můžete celé jaro a léto, jen musíte dát pozor, abyste nenahráli jednoho ptáka vícekrát. Zkreslilo by to výsledky. Velmi dobře se osvědčilo nahrávání transektů, kdy například při projíždce na kole či cestě autem nahráváte každých 5–10 kilometrů. Takto lze ve velmi krátkém čase objevit hranice hned několika různých dialektů, což přinese výzkumu nejvíce informací. Každou nahrávku

důkladně popište, nejlepší je nahrát komentář přímo do nahrávky. Poznamenejte si všechny potřebné údaje (**datum a čas, nejbližší obec, typ prostředí**, případně i vzdálenost od strnada a GPS souřadnice). Bez nich by byla nahrávka nepoužitelná!

- **Stáhněte nahrávku do počítače.** Pokud jste nahráli video, zkuste v počítači zvlášť uložit zvukovou stopu. Ukládání zvukové stopy je nepovinný krok, který výrazně zmenší velikost souborů a urychlí tak i následné nahrávání na server. Návod, jak zvukovou stopu z videa získat, najdete na www.strnadi.cz/ulozeni_nahravky.
- **Předejte nahrávku** ke zpracování pomocí formuláře na www.strnadi.cz/ulozeni_nahravky. K tomu, abyste tak mohli učinit, je třeba, abyste byli registrováni v online databázi České společnosti ornitologické. Registrace je velmi jednoduchá. Pokud doposud registrováni nejste, postupujte podle návodu na www.strnadi.cz/ulozeni_nahravky.

Odhalení dialektu vaší nahrávky

Okamžitě po přidání nové nahrávky přes online formulář se na interaktivní mapě na www.strnadi.cz/kde v místě, kde byla nahrávka pořizena, objeví symbol otazníku. Jakmile nahrávku vyhodnotíme, změní se otazník na symbol příslušného dialektu. Po celou dobu tak můžete sledovat průběžné výsledky projektu.

Úplný interaktivní návod s řadou ukázkových audio-nahrávek, videí a fotografií najdete spolu s veškerými výsledky na stránkách www.strnadi.cz. Novinky a aktuální informace se dozvíte i na strnadi facebookové stránce www.facebook.com/strnadi.

Kontakt

S jakýmkoli dotazy se obraťte na Lucii Diblíkovou, strnadi@birdlife.cz. ...